

Notulen van de openbare raadsvergadering van 17 december 2018

Aanvang 19.31 uur

Plaats raadzaal gemeentehuis te Heerde

Aanwezig voorzitter: burgemeester mr. G.J. de Graaf

de leden:

ChristenUnie-SGP: B.J. van der Linde, G. van der Rhee, H. Sellies, J. Tuinman

CDA: J. Grotenhuis-van der Horst, J. Kampherbeek, H.J. Mateman, S. Nienhuis

VVD: G. Hardam-Postma, B.D. Volkers

GBP: W.J. Boeve, W. de Weerd

PvdA: B. Horst, G. Vijge-Koning

D66/GL: G. Kwekkeboom, D.J. Landman-Kok

het college: H.J. Berkhoff, Y. Çegerek, W.I. Meijer

de griffie: B. Espeldoorn-Bloemendal

notulist: H. Geertsma

Afwezig

m.k.a. J.W.J. van Ommen

5

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en gaat voor in het ambtsgebed. Hij heet alle aanwezigen hartelijk welkom, in het bijzonder mevrouw Moerman, haar man en haar schoonouders. De heer Van Ommen is met kennisgeving afwezig.

10

2. Vaststelling agenda

Voor agendapunt 6 blijkt veel belangstelling te bestaan op de publieke tribune. Daarom worden de agendapunten 5 en 6 omgewisseld. De besluitvorming over agendapunt 6 kan leiden tot een aanpassing van het voorgestelde besluit bij agendapunt 13. In dat geval wordt dat agendapunt naar voren gehaald als B-onderwerp. Met deze wijziging en mogelijke wijziging wordt de agenda vastgesteld.

15

2a. Benoeming en beëdiging commissielid E.C. Moerman-Vreugdenhil

De ChristenUnie-SGP heeft mevrouw Moerman voorgedragen als extra commissielid. Een wijziging van de Organisatieverordening in de raadsvergadering van 26 november jl. heeft dat mogelijk gemaakt.

20

Besluit:

De raad stemt in met besluitvorming zonder schriftelijke stemming. Mevrouw Moerman wordt met algemene stemmen benoemd tot commissielid.

25

De voorzitter leest de tekst van de eed voor.

Mevrouw Moerman antwoordt daarop met de woorden "Zo waarlijk helpe mij God almachtig".

De voorzitter feliciteert haar met haar benoeming en overhandigt haar een bos bloemen.

De vergadering reageert met applaus.

30

3. Verslag raadsvergaderingen 5 en 6 november en 26 november 2018

De verslagen worden vastgesteld overeenkomstig de concepten.

35

4. Spreekrecht publieke tribune

Voor agendapunt 6 hebben zich vier sprekers aangemeld. Zie bij dat agendapunt.

6. (B) Gemeentebreed ondernemersfonds Heerde

Insprekers

De heer W. Doorn spreekt in namens LTO Noordoost-Gelderland, de heer A. Nooteboom namens de agrarische belangenvereniging Heerde-Wapenveld en de heer C. van Werven namens Jong Gelre. Hun inspraakbijdragen zijn als bijlagen aan dit verslag toegevoegd.

De heer R. Speckmann spreekt in namens de Stichting Ondernemersfonds Heerde in oprichting. Hij benadrukt dat het ondernemersfonds een verbindende factor moet zijn tussen ondernemers, inwoners en verenigingen van de hele gemeente. Het uiteindelijke doel is dat de leefbaarheid en de marketing van deze gemeente op een hoger niveau worden gebracht. De kinderen moeten straks kunnen wonen in een gebied waar het prettig vertoeven is. Vanuit het collectief zal dus geld worden opgebracht voor een collectief belang. Wij Zijn Heerde heeft zich er vanaf het begin voor ingezet om alle ondernemersverenigingen in de gemeente te benaderen voor overleg. Daarnaast is geprobeerd iedereen die niet aangesloten is te informeren via openbare bijeenkomsten. Alle aangesloten verenigingen in Heerde en Wapenveld staan unaniem achter het voorstel. De heer Speckmann heeft de agrariërs uitgelegd hoe het gekomen is dat het contact met hen zo laat tot stand is gekomen. Dat lag meer aan de organisatie in het buitengebied dan aan het bestuur van Wij Zijn Heerde. Het bestuur heeft de gemeenteraad gemeld dat in de agrarische sector weerstand bestond tegen het plan. Voor de rest is de bundeling van krachten een sterk signaal, naar de consumenten, maar ook naar de politiek. Er is heel veel draagvlak. Daarom vraagt de heer Speckmann de raad om goed over het voorstel na te denken. Een belangrijk punt in dat voorstel is dat de freeriders van de verenigingen worden uitgesloten. Het kan niet zo zijn dat de DA-drogist de kerstboom betaalt die voor de Kruidvat staat. Dat is op dit moment wel de praktijk. Volgens de heer Speckmann werden door de sprekers bedragen genoemd die geen hout snijden. Het feitelijke bedrag dat de agrarische sector volgens het voorstel moet opbrengen, is 26.000 euro. Daarbij gaat het om 130 aangesloten agrarische bedrijven, op een geheel van 800 objecten. Het idee van een retributieregeling roept de vraag op of dan ook een uitzondering moet worden gemaakt voor andere individuele ondernemers die niet mee willen doen. Dan is het beter om maar niet aan zo'n fonds te beginnen. Vanuit Veessen, Vorchten en het gebied dat daarachter ligt, wordt volgens het voorstel ongeveer 9000 euro opgebracht. Als de agrarische sector daaruit gaat, blijft er 2500 à 3000 euro over. Dat is te weinig om voor een van de mooiste locaties van de gemeente iets te doen. De middenstandsvereniging van Wapenveld gaat echt niet betalen voor activiteiten in Veessen. Volgens het amendement zou de OZB-verhoging gehalveerd moeten worden. Dan blijft er voor alle verenigingen 90.000 euro over. Dat is te weinig om de doelstellingen te kunnen verwezenlijken. Alle wijzigingsvoorstellen die zijn ingediend, verzwakken de uitgangspunten van het ondernemersfonds. De heer Speckmann weet dat de agrarische sector het financieel moeilijk heeft. Hij heeft daar ook een zwak voor. Tegelijk vindt hij dat het voor die sector nu de tijd is om de krachten te bundelen. Daar kan het fonds misschien bij helpen. De sector kan haar energie en haar kapitaal ook steken in goede plannen voor haar toekomst. Als de raad met de oprichting van het ondernemersfonds instemt, kunnen de statuten meteen naar de notaris. Ze zijn dus al voorbereid, maar het zou prematuur zijn om ze te presenteren voordat er een besluit genomen is.

De heer Mateman is benieuwd hoe het bestuur de weerstand in de agrarische sector denkt te ondervangen. Over een retributieregeling hoort hij verschillende interpretaties. Hij wil graag weten hoe zo'n regeling er volgens de heer Speckmann uit zou moeten zien. Verder vraagt hij of het klopt dat het geld dat vanuit de agrarische sector wordt opgebracht ook gelabeld is voor die sector. De heer Speckmann laat weten dat voor a.s. woensdag een vergadering gepland staat met vertegenwoordigers van LTO en van niet-georganiseerde agrariërs. Van beide kanten is een afvaardiging toegezegd. Het bestuur heeft er geen enkel belang bij dat er commotie is en dat een aantal mensen het fonds niet draagt. Daarom wil het graag in gesprek met deze sector. De opbrengst voor het fonds komt binnen per locatie: Heerde, Wapenveld en Veessen/Vorchten met het achterland. Het geld wordt ook per locatie gelabeld. Verder wordt het gesublabeld per sector: middenstand,

bedrijventerrein, agrariërs en non-profit. Dat wordt administratief vastgelegd, door PM Ondernemend. Het geld wordt voor minimaal twee jaar gealloceerd. Dat betekent bijvoorbeeld dat Wapenveld niet aan het geld van Heerde kan komen en het bedrijventerrein niet aan het geld van de agrarische sector. Het idee van het bestuur is om na drie jaar een retributieregeling voor te stellen voor de agrarische sector, in welke vorm ook, als die sector niet meedoet.

De heer De Weerd vraagt of de boeren er pas later bij zijn gehaald, met als reden dat er anders te weinig geld binnen zou komen. Hij vindt het vreemd dat nu al gedacht wordt over een retributieregeling, vanuit de gedachte dat de boeren het fonds waarschijnlijk niet nodig hebben. De heer Speckmann antwoordt dat de agrarische sector vanaf het begin wordt genoemd in de notulen van de bestuursvergaderingen. In het bestuur zaten toen twee vertegenwoordigers van de kern Veessen. Zij namen op zich om met de agrariërs te gaan spreken, omdat ze zelf uit het veld kwamen en de agrariërs kenden. Dat is echter niet gebeurd. Daardoor is de agrarische sector pas laat bij de plannen voor het fonds betrokken. Dat heeft de heer Speckmann ook uitgelegd aan de heer Luchtenberg. De heer De Weerd begrijpt niet hoe men door kan gaan met het opzetten van zo'n fonds terwijl er zoveel weerstand is. De heer Speckmann wijst nog eens op de verhoudingen: het gaat om 130 agrarische bedrijven op een geheel van 800 objecten.

De heer Volkers wijst erop dat het ondernemersfonds als subsidieontvanger van de gemeente met stip op de derde plaats komt. Over drie jaar krijgt het fonds een bedrag van 540.000 euro. Dan gaat het om heel wat meer dan een kerstboom voor de Kruidvat. De heer Speckmann heeft de kerstboom alleen genoemd als voorbeeld van de manier waarop met freeriders wordt omgegaan. Bij zulke dingen gaat het om laaghangend fruit. Daar hoeft geen fonds voor te worden opgericht. Er leven nu echter al zoveel interessante ideeën dat meteen het eerste jaar grote aanvragen kunnen worden verwacht voor dingen die de leefbaarheid in de gemeente zullen bevorderen.

De heer Volkers refereert aan wat de heer Nooteboom zei over drie gemeenten waar hetzelfde budget aan de orde is als in dit voorstel en waar sprake is van onderbesteding. Hij wil daar graag een toelichting op. De heer Nooteboom heeft die drie gemeenten genoemd omdat die een restitutieregeling kennen. Hij heeft niet van alle drie gemeenten de begroting en de jaarrekening opgezocht. Dat heeft hij wel gedaan met de stukken van Westerveld, omdat die gemeente als voorbeeld is genomen. In Westerveld is in 2017 205.000 euro opgehaald. Daar bleef aan het eind van het jaar ruim 100.000 euro van over. Aan de agrariërs was toen al een restitutiebedrag van 40.000 euro betaald. De heer Nooteboom gaat ook nog in op een opmerking van de heer Speckmann. Het bestuur wil dat de agrariërs betalen voor de middenstand, maar volgens de heer Speckmann gaan de ondernemers van Wapenveld niet betalen voor Veessen.

Mevrouw Vijge heeft nog geen duidelijk antwoord gehoord op de vraag van de heer Mateman wat de heer Speckmann gaat doen met de weerstand die er is. Verder wil ze graag weten wat de heer Speckmann bedoelde met 'een retributieregeling in welke vorm dan ook'. De heer Speckmann wijst erop dat er nog niet zo'n regeling is. Als de agrarische sector binnen drie jaar geen aanvragen bij het fonds indient, gaat het bestuur nadenken over enige vorm van retributie. Wat de weerstand betreft wijst de heer Speckmann op de afspraak voor a.s. woensdag die hij al genoemd heeft. Het bestuur wilde eerst afwachten wat er uit deze raadsvergadering zou komen. De heer Speckmann constateert dat van de 130 boeren er een man of 30 op de tribune zitten.

Mevrouw Landman vraagt of er gedacht is aan een oplossing voor de agrarische sector op korte termijn. Is het niet mogelijk om het geld al na een half jaar of een jaar naar die sector terug te laten vloeien? De heer Speckmann antwoordt dat het bestuur daar niet voor heeft gekozen, maar het wel zal overwegen als de raad dat verstandig vindt. Het bestuur is erg terughoudend op dit punt, omdat het grote administratieve lasten meebrengt, zowel voor de stichting als voor de agrarische sector zelf. Gemeenten die een retributieregeling kennen, hebben het bestuur sterk afgeraden om zo'n regeling te treffen. Er worden zelfs betaalde krachten ingeroepen om de regeling uit te voeren. Dat gaat voorbij aan de doelstelling van het ondernemersfonds. Het bestuur gaat liever met de agrariërs in gesprek. Mevrouw Landman denkt dat het lastig zal zijn om draagvlak te vinden onder de agrariërs, als zij nu al aangeven dat ze niet mee willen doen. Ze roept de

heer Speckmann op om daar in deze raadsvergadering een oplossing voor aan te dragen. De heer Speckmann kan daar niet voor het bestuur over beslissen. Hij vindt het wel een serieuze vraag en zal die ook meenemen naar het bestuur.

De heer Mateman begrijpt de opstelling van de heer Speckmann op dit punt wel, maar wijst erop dat de raad wel wordt gevraagd om nu een besluit te nemen. Als er geen draagvlak is onder de agrariërs zouden er volgens hem toch wat concretere afspraken over een retributieregeling moeten worden gemaakt. Hij wil graag weten hoe de heer Speckmann dat wil borgen. De heer Speckmann antwoordt dat het bestuur a.s. woensdag al een besluit kan nemen over dit onderwerp. Hij zal de raad over dat besluit informeren. Tegelijk wijst hij nog eens op de hoge kosten van zo'n regeling. Daar zit het bestuur niet op te wachten. In Westerveld hebben de agrariërs over 2017 40.000 euro teruggevraagd, maar over 2018 nog niet de helft. Kennelijk begint de sector in die gemeente op stoom te komen. Er zijn meer dan 200 ondernemersfondsen in Nederland en daarvan is er nog niet één gesneuveld. Wat dat betreft mag Heerde niet achterblijven.

Eerste ronde

De heer Volkers memoreert dat de VVD de enige partij was die van dit onderwerp een bespreekstuk wilde maken. Het blijkt nu wel dat er sprake is van een probleem dat sterk leeft in de maatschappij. In eerste instantie gaven de initiatiefnemers de indruk dat er een heel breed draagvlak was voor het ondernemersfonds. Binnen de VVD-fractie was al snel sprake van enige terughoudendheid op dit punt. Het belang van het fonds voor de landbouw werd toen al niet ingezien. Daarom heeft de fractie kritische vragen gesteld in de themaraad en aanvullend in de commissievergadering. De vragen die er leven, betreffen echter niet alleen de landbouw. Normaal wordt een voorstel van het college grondig voorbereid en onderbouwd en van diverse onderleggers voorzien. In dit geval lijkt echter sprake te zijn geweest van haastwerk. Er zijn geen onderbouwende stukken toegevoegd. De initiatiefnemers zijn er trots op dat de rijen binnen zeer korte tijd – negen maanden – gesloten zijn. Het college is enthousiast en wil snel verder. De indruk ontstaat dat voor het einde van het jaar nog gauw een besluit moet worden doorgedrukt. Antwoorden op eerder gestelde vragen wekken de indruk dat het college zichzelf alleen ziet als een incassobureau. Dat is voor het college een te eenvoudige benadering, maar het doet ook geen recht aan de controlerende rol van de raad. De raad weet nog niet wat de spelregels zijn en wie ze gaan uitvoeren. Hij weet niet wie in het bestuur zitten. Volgens de heer Speckmann bepaalt de stichting of er eventueel een retributieregeling komt. Dat is nogal wat. Aan een stichting die nog moet worden opgericht, gaat de gemeente 540.000 euro aan belastinggeld toezeggen over een periode van drie jaar. Dat is het op twee na hoogste bedrag dat de gemeente aan subsidieontvangers uitkeert. Het cultuurcentrum is een van de twee instanties die nog meer krijgen, maar daar moet 100.000 euro op bezuinigd worden. De VVD wil graag vertrouwen uitstralen naar de stichting, maar vindt ook dat er duidelijke en toetsbare afspraken moeten worden gemaakt. Belastinggeld is bedoeld om besteed te worden aan publieke uitgaven. Subsidies moeten dus worden aangewend voor het algemeen belang. Wat dat betreft is het raadsvoorstel vrij vaag, abstract en weinig toetsbaar. Er wordt gesproken over gezamenlijke investeringen die het vestigingsklimaat en de economische ontwikkeling van Heerde bevorderen. In een telefonisch contact zei de heer Speckmann: als we er allemaal een biertje voor kopen, is het ook goed. Tijdens de themaraad werd het voorbeeld genoemd van het saneren van asbestdaken. Daar zou de heer Volkers dan als eigenaar van een niet-woning aan moeten meebetalen, terwijl hij zijn eigen asbestdak al heeft laten saneren. De VVD vraagt zich ook af of wordt vastgelegd dat de gemeente de belastinginning voor dit fonds op een gegeven moment kan stopzetten. Een andere vraag is wat de punten zijn voor de evaluatie. Het raadsvoorstel is daar niet duidelijk over. De raad moet na kunnen denken over de vraag in welke situatie het fonds beëindigd zou moeten worden of juist geïntensiveerd. Na ruggenspraak met agrarische ondernemers heeft de VVD een conceptamendement aangeleverd. In eerste instantie vroeg de fractie of de agrarische sector kan worden vrijgesteld van de extra belastingheffing, bijvoorbeeld door een retributieregeling. Dat bleek op problemen te stuiten. De gemeente kan voor de OZB geen splitsing maken tussen het ene soort niet-woningen en het andere. Daarnaast

werd gesteld dat het de bevoegdheid van het college is om met de stichting te spreken over de mogelijkheid om een retributieregeling vast te leggen in het convenant. De heer Volkers heeft begrepen dat dit convenant juridisch gezien niets voorstelt. Waziger kan het volgens hem niet worden. De OZB-verordening vereist dat de tarieven voor de OZB
5 eenduidig zijn en niet afhankelijk van iets wat in de toekomst kan worden ingevuld. Daar kan de raad dus niets mee. De VVD-fractie zag zichzelf dan ook voor een lastige situatie gesteld. Ze wilde een amendement indienen dat een zorgvuldige regeling beoogt en waarbij recht wordt gedaan aan de kritiek vanuit de agrarische sector. Overleg met andere fracties heeft een compromis opgeleverd. De pilotperiode van drie jaar moet een periode
10 van twee jaar worden en het beginbedrag moet worden gehalveerd. Dat laatste sluit aan bij wat de heer Nooteboom vertelde over de ervaring in de gemeente Westerveld. Als uit de evaluatie blijkt dat er veel belangstelling is voor het fonds, kan er alsnog meer geld in worden gestoken. De VVD dient het amendement in samen met GBP (zie bijlage). Daarnaast heeft de fractie een motie voorbereid om aan te geven dat het college concrete
15 afspraken met de stichting moet maken over de retributie. Het amendement is breder dan de motie en bevat ook een aantal zorgvuldigheidstoetsen. Daarom verdient het aanbeveling om eerst naar dat amendement te kijken.

De heer Mateman: In de commissievergadering heeft het CDA gezegd het initiatief van een driejarige pilot te steunen. Met de agrariërs zou moeten worden gekeken naar de
20 mogelijkheden binnen hun sector en naar verbindingen met de andere sectoren. Als bij de evaluatie zou blijken dat de agrariërs geen gebruikmaken van het fonds zou er voor hen een retributieregeling moeten komen. De fractie dacht dat het voorstel op die manier als A-onderwerp kon worden afgetikt. Inmiddels is duidelijk geworden dat dit niet kan. De fractie werd benaderd door verontruste agrariërs. Dat riep de vraag op of er wel sprake is
25 geweest van een goede toepassing van de burgerparticipatie en of wel echt gezocht is naar draagvlak. Achteraf blijkt dat dit beter had gekund. Gedane zaken nemen echter geen keer. Misschien zit in het bezwaar van de agrariërs wel een uitdaging om te zoeken naar de toegevoegde waarde die het fonds voor hen kan hebben. Het CDA vindt dat dit eerste traject dat uit de burgerparticipatie komt een kans verdient. Als er uitzonderingen
30 worden gemaakt, kunnen andere sectoren zich ook gaan melden. Een belangrijk punt is dat het geld dat binnenkomt, gelabeld wordt. Het CDA heeft nog een aantal vragen: 1. Wat heeft het college gedaan of wat gaat het nog doen, in overleg met de stichting, om de agrarische sector bij dit initiatief te betrekken? 2. Is het mogelijk om een plafondbedrag vast te leggen? Wat zou dat betekenen voor de fondsvorming? 3. Het CDA heeft zorgen
35 over het feit dat er nog geen retributieregeling is, maar ook over de hoge kosten die aan zo'n regeling verbonden zijn. De fractie wil graag weten hoe het college daartegenaan kijkt. Hoe kan geborgd worden dat de agrariërs hun geld terugkrijgen als ze geen kans zien om iets met het fonds te doen?

Mevrouw Landman: D66/GroenLinks heeft een positief gevoel over het oprichten van een ondernemersfonds. Tegelijk vindt de fractie de plaats van de agrariërs daarin wel een punt
40 van zorg. Volgens de agrariërs is er geen goede verhouding tussen wat zij moeten bijdragen en wat ze ervoor terugkrijgen. Dat zou ook voor andere sectoren kunnen gelden. Op het punt van de communicatie en het samen zoeken naar een oplossing is er helaas wat blijven liggen. Een retributieregeling betekent dat de agrariërs het geld eerst wel
45 moeten betalen. Dat blijft waarschijnlijk een heikel punt, zeker als het een paar jaar duurt voor ze het terugkrijgen. Misschien is het een idee om de stichting op te dragen daar in overleg met de portefeuillehouder een oplossing voor te zoeken. De raad zou dan op korte termijn over die oplossing moeten worden geïnformeerd. Dan kan in de loop van 2019 worden bekeken of de zaak op een juridisch verantwoorde en administratief eenvoudige
50 manier kan worden geregeld. D66/GroenLinks wil graag weten of de portefeuillehouder daar een mogelijkheid voor ziet. De fractie wijst erop dat de provincie burgerinitiatieven stimuleert. Misschien kan gebruik worden gemaakt van de expertise die zij op dit gebied heeft. De leefbaarheidsalliantie die de provincie heeft, zou een oplossing kunnen bieden voor de administratieve last die de retributieregeling meebrengt. D66/GroenLinks vindt het
55 in ieder geval belangrijk dat de solidariteitsgedachte bij dit mooie voorstel overeind blijft. De fractie benadrukt dat de raad dit burgerinitiatief verder moet loslaten en de stichting het vertrouwen moet geven dat ze eruit zal komen. Gezien het genoemde knelpunt is

tussentijdse informatie en evaluatie wel wenselijk. Gedurende de pilotperiode wordt de fractie graag jaarlijks op de hoogte gehouden van de stand van zaken. Na die periode moet aan de hand van de evaluatie een goede afweging worden gemaakt over de voortgang van het fonds.

5 De heer De Weerdt vraagt zich af hoe deze vergadering eruit moet komen. Volgens hem is het met de weerstand die er nu al is niet verstandig om zo door te gaan. Er is nu al geen vertrouwen en dan valt niet te verwachten dat het goed komt. Op zich is er niets mis met een ondernemersfonds waaruit activiteiten betaald kunnen worden voor – bijvoorbeeld -
10 toeristen. Over dit plan is echter niet goed nagedacht. Er zijn veel te grote risico's genomen. De heer De Weerd't hoopt dat de raadsleden hun gezonde verstand zullen gebruiken en een besluit zullen nemen waar iedereen zich in kan vinden. Niet iedereen hoeft overal zijn zin in te krijgen, maar het zou vreemd zijn als een agrariër zou moeten betalen voor de kosten van een evenement op de skeelerbaan. Deze mensen hebben het zo druk dat ze zelf niet eens aan dat soort activiteiten toe komen. Verder is de begroting voor 2019 nog maar net vastgesteld en nu ligt er alweer een voorstel om de OZB te verhogen. Vanuit een oogpunt van democratie is dat een slechte zaak. De heer De Weerd't hoort graag wat zijn mederaadsleden van deze gang van zaken vinden.

15 Mevrouw Vijge bedankt de sprekers voor hun inbreng. Ook de PvdA heeft de afgelopen tijd met een aantal agrariërs gesproken. Daarin kwam vooral het gevoel naar voren dat zij onvoldoende bij de zaak betrokken zijn. Mee daardoor ontbreekt het bij deze ondernemers aan draagvlak. Wat de PvdA betreft ligt het zwaartepunt bij de retributieregeling. De fractie is benieuwd wat het college vindt van wat daar tot nu toe over gezegd is. Ze vindt het belangrijk dat er transparante afspraken worden gemaakt tussen de gemeente en de stichting. Voorkomen moet worden dat er weer een situatie ontstaat als bij de stichting De Heerd.
25

De heer Tuinman vond de bijdragen van de sprekers zo duidelijk dat hij het niet nodig vond om er vragen over te stellen. Zijn fractie constateert met waardering dat er bij de ondernemers veel draagvlak is voor een ondernemersfonds. De kracht van het collectieve maakt het mogelijk om met dit fonds middelen te genereren die een extra impuls geven
30 aan de leefbaarheid. Dat de ondernemers steeds meer gaan denken in termen van collectiviteit en verbinding verdient de medewerking van de gemeente. Een burgerinitiatief waar zoveel denkwerk vooraf is gegaan, vraagt om brede politieke steun. De ChristenUnie-SGP onderschrijft de mening van het bestuur dat geen categorie ondernemers op voorhand moet worden uitgesloten. Dan zou een aantal ondernemers aan de zijlijn komen te staan. Vanuit de intrinsieke kracht van de diverse ondernemingen moet beleid worden ontwikkeld dat voor diezelfde ondernemingen zijn vruchten afwerpt, op korte of langere termijn. Elders in het land zijn daar voorbeelden van te vinden. Het ondernemersfonds kan daarin een stimulerende rol vervullen. Kennis en ervaring van ondernemers binnen en buiten de gemeente kunnen binnen de stichting worden gedeeld. Laten alle ondernemers
40 elkaar opzoeken, vasthouden en onderling versterken. Eendracht maakt macht, ook als een bepaalde categorie het nut van zo'n fonds niet direct ziet of ervaart. Het beginsel 'gelijke monniken, gelijke kappen' is essentieel, niet alleen vanuit de solidariteitsgedachte, maar ook voor een gezonde financiële basis. Daarbij moet het uiteindelijke doel van het fonds voor ogen worden gehouden: het creëren van een aantrekkelijke gemeente voor
45 inwoners, ondernemers en toeristen. Niet alleen de toelichting op het raadsvoorstel, maar ook de kanttekeningen geven de ChristenUnie-SGP voldoende zekerheid over het welslagen van het fonds in deze vorm. De fractie wenst het bestuur daarbij veel wijsheid toe. Ze wil nog wel een reactie van het college op de inspraakbijdragen horen voordat een definitief besluit wordt genomen. De raad kan niet voorbijgaan aan het feit dat een
50 bepaalde categorie ondernemers ontevreden is over de gang van zaken. Tegelijk vraagt de ChristenUnie-SGP de agrariërs begrip voor het grote belang dat aan dit ondernemersfonds wordt gehecht.

Wethouder Meijer bedankt de sprekers en de raadsleden voor hun bijdragen. Hij heeft er behoefte aan om de context van het ondernemersfonds weer even te schetsen. Het fonds
55 is niet zomaar uit de lucht komen vallen. De gemeente heeft ook niet heel recent als donderslag bij heldere hemel te maken gekregen met de bezwaren van agrariërs. In juli van dit jaar heeft het college een uitvoerige raadsinformatie verstrekt over het initiatief

dat opkwam uit de samenleving. Bij de algemene beschouwingen was het plan dus allang bekend. Er was toen ook al een themaraad over geweest, waarin de initiatiefnemers de raad breed hebben voorgelicht. De wethouder proeft raadsbreed waardering voor het feit dat dit initiatief uit de samenleving is geboren. Het gaat om een nieuwe weg die nog niet geplaveid is. Voor een deel is de route gekopieerd vanuit een andere gemeente; voor een deel is ze specifiek voor Heerde, omdat ondernemers vonden dat het zo beter bij deze gemeente past. Het college is vaak aangeschoven, maar heeft ook bewust ruimte gelaten voor het plan als initiatief van burgers en niet overal stuur aan willen geven. Over de statuten en het convenant worden pas spijkers met koppen geslagen als de raad een besluit heeft genomen. De wethouder vraagt daar begrip voor. Anders zou bij een afwijzend besluit van de raad immers allerlei werk voor niets zijn gedaan. Het college en het bestuur willen dus eerst van de raad horen of het vehikel dat er staat verder kan worden uitgewerkt. Dat betekent ook dat de raad nog mogelijkheden heeft om te sturen. Deze werkwijze zal bij initiatieven uit de samenleving vaker voorkomen. Naar verwachting zal dat in januari of februari alweer aan de orde zijn.

De heer Volkers interrumpeert. Hij merkt op dat de raad alleen kan beslissen over de verhoging van de OZB, gezien zijn budgetrecht. Verder is de raad niet meer aan zet: het gaat immers om een bevoegdheid van het college. Het is niet duidelijk waar de raad dan nog in kan sturen. Wethouder Meijer wijst op wat in de commissievergadering is gezegd over jaarverslagen waarin de stichting verantwoording aflegt. Verder volgen er de komende tijd nog intensieve gesprekken met de raad over de vorm van samenwerking tussen de stichting en het college. Het uiteindelijke convenant zal ook ter kennisgeving bij de raad worden neergelegd. De raad heeft dan ook de mogelijkheid om erover te spreken. Met de ARI van juli had dat ook gekund, maar dat is niet gebeurd. Daarmee heeft de raad het college de ruimte gegeven om verder te gaan. Na de themaraad heeft de raad ook niet aan de rem getrokken. Nu is er wel om een bespreking gevraagd. Daar verdient de VVD een pluim voor. De wethouder heeft echter duidelijk willen aangeven wat de aard van deze bespreking is, in deze fase van het proces. Wat de financiën betreft: het college heeft de nodige zorgen over de halvering van de OZB-verhoging in het amendement. Landelijk wordt min of meer de lijn aangehouden van 10 euro per inwoner. Omdat in het fonds verschillende categorieën vertegenwoordigd zijn, kunnen er verschillende trekkingen uit worden gedaan. De inleg vanuit de agrarische sector gaat naar dingen waar de agrariërs iets aan hebben en de opbrengst van ondernemers in Heerde gaat niet naar Wapenveld. Zo wordt het ook vastgelegd in de statuten. Het college en de ambtelijke organisatie hebben zorgvuldig gekeken naar de ideeën om voor de agrariërs een speciale regeling te treffen. Bij een generieke belastingmaatregel kan echter niet zomaar een groep worden uitgesloten. Er kan ook niet zomaar een plafondbedrag worden vastgesteld. Wat dat betreft liggen er wettelijke belemmeringen. Een plafondbedrag zou de agrariërs bovendien niet echt soelaas bieden. Met een plafond van 500 euro zijn er maar weinig agrariërs die daarboven zitten. Er zit ook een andere kant aan de bijdragen voor het ondernemersfonds. Tot nu toe moest men met kleine bedragen werken: de inbreng van degenen die lid zijn van de ondernemersvereniging. Dat betekende dat er weinig ruimte was om dingen te doen. Bovendien deed men die dingen voor het hele dorp; dus ook voor ondernemers die niet bijdroegen. Nu ontstaan er kansen om met grotere bedragen te werken, waarbij iedereen meedoet voor het totaal. Dat leidt ook tot ledengroei bij de verenigingen: als men moet betalen, wil men ook mee kunnen spreken. Op een bepaalde manier ontstaat er dus nieuwe energie. Wat de vragen van de heer Mateman betreft: het college heeft zelf geen contacten gehad met de agrariërs. Bij een initiatief uit de samenleving moet het college niet direct voorop willen lopen. Het college heeft er wel op aangedrongen dat de agrariërs in het bestuur vertegenwoordigd zouden zijn. De wethouder begrijpt het gevoel van een van de insprekers, dat één agrariër in het bestuur gemakkelijk overruled kan worden. Die ene agrariër heeft echter wel zijn eigen recht van spreken en zijn eigen zeggingskracht als het gaat om het geld dat bestemd is voor zijn sector.

De heer Volkers interrumpeert. Hij heeft het idee dat de stukken niet overeenstemmen met wat de wethouder nu betoogt. In het voorstel staat dat het fonds na drie jaar eventueel ook kan vervallen. De zorg van de agrariërs is dat het geld dan in de algemene reserve terechtkomt. Wethouder Meijer belooft dat hij daarop terugkomt. Wat de

retributieregeling betreft: daar wordt in het convenant niet over gesproken. In het raadsvoorstel staat dat zo'n regeling er eventueel zou kunnen komen. De manier waarop daarover gesproken wordt, wijkt sterk af van wat de agrariërs voorstellen en ook van wat sommige fracties naar voren brengen. Het idee dat pas na drie jaar een besluit over zo'n regeling wordt genomen, wordt niet algemeen gedragen. Op dat punt moet in deze vergadering wel helderheid komen. Misschien is een schorsing nodig om te bekijken of het explicieter kan worden gemaakt. Er zijn verschillende gemeenten waar de agrariërs niet enthousiast zijn over een ondernemersfonds, maar waar ze hun rol wel willen invullen als zo'n fonds er toch komt. Die houding proefde de wethouder ook bij de heer Veerman in de commissievergadering. Er zijn voorbeelden van gemeenten waar agrariërs concrete stappen zetten die hun sector ten goede komen. Hoe dat in deze gemeente zal gaan, valt nu nog niet te zeggen. Als er een retributieregeling moet komen, betekent dat hetzelfde als bij een reclamebelasting: er zit voor de stichting een extra administratieve last aan vast. Daarom heeft het college ook niet voor die reclamebelasting gekozen. De wethouder is bekend met de leefbaarheidsalliantie van de provincie. Daar is geen contact met de provincie over geweest, maar het lijkt hem goed om te onderzoeken of er gebruik van kan worden gemaakt.

Tweede termijn

De heer Volkers heeft begrepen dat er een terugkoppeling komt met betrekking tot de opmerkingen uit het amendement over procedures en dergelijke. Er kan nog geen duidelijkheid worden gegeven over concrete afspraken, maar de raad wordt daar zo gauw mogelijk over geïnformeerd en kan er dan een mening over geven. Wat de VVD betreft biedt die toezegging voldoende duidelijkheid. De heer Volkers stelt voor dat de motie die zijn fractie heeft aangekondigd, wordt rondgestuurd en dat alle fracties zich daar tijdens een schorsing samen over buigen. Wat de VVD betreft is het amendement dan niet meer nodig. Er kan dan toch een goede invulling komen voor de agrarische sector.

De heer De Weerd heeft het gevoel dat er een blanco cheque ligt waar nog heel wat op moet worden ingevuld. Dat er geen concreet plaatje ligt voor de toekomst geeft hem geen vertrouwen. Hij vraagt waarom de tijd niet genomen is om dat plaatje concreter te maken. Nu ligt er geen volragen voorstel.

De heer Mateman vindt dat de raad ook naar zichzelf moet kijken, omdat bijna alle fracties vonden dat het voorstel een A-onderwerp kon worden. Hij denkt dat het goed is om tijdens een schorsing te bekijken of er een gezamenlijke motie over de retributieregeling kan komen.

De voorzitter schorst de vergadering voor tien minuten.

Schorsing van 21.05 – 21.40 uur

De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan de heer Volkers. De heer Volkers laat weten dat de fracties elkaar tijdens de schorsing hebben gevonden in een gezamenlijke motie. Hij dient de motie namens alle fracties in (zie bijlage). De motie is niet alleen bedoeld voor de agrariërs, maar voor alle sectoren. Het amendement van de VVD wordt ingetrokken.

Besluit: De motie van de gezamenlijke fracties wordt met algemene stemmen aangenomen. Het voorstel van het college wordt eveneens met algemene stemmen aangenomen.

De heer Mateman legt een stemverklaring af. Het CDA is erg blij dat de raad enigszins tegemoet kan komen aan de belangen van de agrariërs. De fractie vindt het een goede zaak dat coalitie en oppositie op dit punt samen een oplossing hebben gezocht en gevonden.

De voorzitter wijst erop dat in de motie gesproken wordt over restitutie en niet over retributie. Een retributie is een heffing. Dat woord was dus niet goed gekozen. Omdat het raadsvoorstel ongewijzigd is aangenomen, hoeft agendapunt 13 geen B-onderwerp te worden.

5. (B) Najaarsnota 2018

Veegrondje

Er zijn geen vragen voor het veegrondje.

Eerste termijn

De heer Tuinman heeft de volgende vragen: 1. Wat wordt de rekening voor de asbestsanering bij de Horsthoekschool, nu blijkt dat het geraamde bedrag van 80.000 euro niet voldoende is? 2. Wanneer wordt de compensatie uit de stroppenpot van de VNG voor het sociale domein zichtbaar? 3. Is er al meer bekend over de hogere kosten van de VNOG? 4. Wat is de stand van zaken met betrekking tot het beëindigen van de deelname van gemeenten aan PlusOV? Wat zijn de financiële gevolgen voor de gemeenten die wel mee blijven doen? De ChristenUnie-SGP constateert dat er meer ontwikkelingen in de lucht hangen die financiële consequenties hebben voor deze gemeente en die niet verwoord zijn in de najaarsnota. Het exploitatiesaldo dat nu wordt gepresenteerd, geeft dus een vertekend beeld. 5. Ouderen moeten langer in hun eigen woning blijven wonen. Dat vraagt soms om aanpassingen van die woning. Moeten die aanpassingen volledig gefinancierd worden door de gemeente of kunnen de bewoners zelf ook een bijdrage leveren? 180.000 euro voor vier woningen is een fors bedrag. De ChristenUnie-SGP heeft al eerder aandacht gevraagd voor dit onderwerp. Ze doet dat nog een keer, omdat ze het gevoel heeft dat het hier om een opneemregeling gaat. Is het mogelijk om per jaar een maximumbedrag voor dit doel vast te stellen? 6. Een vraag die daarmee samenhangt, is of eraan wordt gewerkt om het wonen in verzorgingshuizen aantrekkelijker te maken. Volgens de ChristenUnie-SGP zullen verzorgingshuizen moeten kijken naar mogelijkheden om hun vastgoed te vernieuwen. Zo kunnen die instellingen eraan bijdragen dat de gemeente niet zonder noodzaak kosten hoeft te maken voor woningaanpassingen. Dat aspect past uitstekend in de discussie over de woonagenda die eraan komt.

Mevrouw Landman is blij dat de najaarsnota een aanmerkelijk beter beeld laat zien dan in het voorjaar werd verwacht. Het ziet er in ieder geval naar uit dat de bevrozing van de budgetten de gemeente door het jaar heen heeft geholpen. Toch blijft de financiële situatie van de gemeente zorgelijk. D66/GroenLinks denkt in dit verband aan het voorstel om de opbrengst van De Spreng voor een groot deel in de reserve accommodaties te storten. In die reserve zit op dit moment heel weinig geld, terwijl er een behoorlijk lijstje is van gebouwen die moeten worden aangepakt. D66/GroenLinks gaat vooralsnog akkoord met het voorstel, maar stelt wel prioriteiten als het gaat om de besteding van het geld. Dat geldt zeker nu de gemeente veel verwacht van de bewoners in het kader van de bezuinigingsopgave. Hopelijk kan de gemeente op structurele kosten bezuinigen door de komende jaren dure gebouwen te verkopen of grotendeels af te stoten. Is al duidelijk wanneer de raad de voorstellen over de accommodaties kan verwachten? Bij de raadsinformatie zat wel een summier opsomming, maar het gaat D66-GroenLinks om het grote geheel. Is het een idee om eerst een themaraad over dit onderwerp te houden, om het hele accommodatiebeheer in beeld te krijgen? Bij Burgerzaken worden de kosten met 40.000 euro naar beneden bijgesteld. Gebeurt dat ook in de Begroting 2019, of komt dat pas in de voorjaarsnota? Nu de kosten dit jaar gunstiger uitvallen, is er meer kans dat in 2019 de budgetten niet worden overschreden en ziet het geheel er wat positiever uit dan eerst werd gesuggereerd. Zo te zien gaat het sowieso om ongeveer 200.000 euro aan structureel geld. Tegelijk begrijpt D66/GroenLinks dat er nog de nodige risicodossiers liggen. De fractie vraagt wanneer de raad daar een duidelijker zicht op krijgt. Gebeurt dat pas bij de voorjaarsnota? In de Begroting 2018 stond 170.000 euro voor ziekteverzuim onder het personeel. Uit de najaarsnota blijkt dat daar sowieso 130.000 euro bij moet. Verder wordt nog eens 300.000 euro aan extra personeelskosten opgevoerd voor bouwaanvragen. Een maand geleden ging het nog over een bezuiniging van 300.000 euro, door de inzet van trainees. Mevrouw Landman vraagt of deze bedragen in relatie staan tot elkaar. Het dossier medewerkers en personeelsbudget blijft een zorgpunt, ook omdat de raad geen totaaloverzicht heeft en de evaluatie van de organisatiewijziging nog op zich laat wachten. D66/GroenLinks voelt zich bij dit dossier wat buiten spel gezet. Kennelijk heeft de bevrozing van het budget voor personeel niets opgeleverd. De fractie pleit ook

nog eens voor een uitbreiding van de samenwerking met Hattem en Epe, om minder kwetsbaar te zijn bij ziekte en om inhuur bij ingewikkelde dossiers te voorkomen. Het valt de fractie op dat de gemeente een beroep heeft gedaan op het fonds tekortgemeenten Jeugd en Wmo. Ze vraagt of er op dat punt al meer duidelijkheid is. Ten slotte wil D66/GroenLinks graag weten of de bevriezing van het budget nog wat structureel geld heeft opgeleverd.

De voorzitter wijst erop dat de najaarsnota de stand van zaken per september weergeeft. De heer Horst heeft na de bespreking in de auditcommissie geen vragen meer over de najaarsnota. Zijn fractie is blij dat het tekort niet meer zo fors is als aan het begin van het jaar. De PvdA heeft er vertrouwen in dat de genomen maatregelen voldoende zijn, zodat verrassingen als die van vorig jaar niet weer zullen voorkomen. Sturing is op dit moment overigens nauwelijks meer mogelijk. Het blijft een vreemd verhaal dat het asbest in de Horsthoekschool niet eerder is aangetroffen. De PvdA is blij met de toezegging van een bijdrage uit het fonds tekortgemeenten. Die toezegging zegt heel wat over de stand van zaken in het sociale domein. Het ministerie erkent ermee dat de gemeente te weinig geld krijgt om haar taken te kunnen uitvoeren. Verder is ook de PvdA benieuwd naar de ontwikkelingen bij PlusOV en de financiële gevolgen daarvan. Ten slotte vindt de fractie dat de gemeente serieus moet nadenken over het kopen van het pand Van Setten/van Loenen, als er dit jaar geen concrete plannen komen voor dat gebouw. Dan kan er vervolgens weer een bruisend centrum worden gecreëerd. Beslispunt 2 (over de bestemming van de opbrengst van De Spreng) biedt al een mogelijkheid om een groot deel van de aankoop te financieren.

De heer Volkers is ook blij dat de tekorten 1,3 miljoen lager zijn dan in de voorjaarsnota werd verwacht. Zijn fractie kijkt terug op een hectisch jaar. Er zijn regelmatig bijstellingen geweest waarbij het ging om bedragen van 1 miljoen euro. De VVD ziet bij ziekteverzuim een overschrijding van 130.000 euro. Dat is 76%. De fractie wil graag weten hoe hoog het percentage is op het geheel van het personeel. Is er naar verhouding vaak sprake van langdurig verzuim? Welke trend tekent zich daarin af? Wat betekent de overschrijding in het perspectief van 2019? Er zijn drie maanden verstreken na de periode die in de najaarsnota wordt overzien. Daarom wil de VVD graag een kleine update over de kosten van de asbestsanering in de Horsthoekschool. Verder wil de fractie weten of er de laatste maanden belangrijke financiële ontwikkelingen zijn geweest, positief of negatief. De VVD hoopt dat het jaar 2018 wat minder negatief kan worden afgesloten en dat de gemeente in 2019 wat beter in control komt.

De heer De Weerd is blij dat de verkoop van De Spreng een goed resultaat heeft opgeleverd. Ook GBP blijft zorgen houden over PlusOV. De fractie hoopt dat het niet erger wordt en dat de gemeente niet bij hoeft te passen. Er zijn wel reserves, maar de gemeente moet er juist aan kunnen werken dat die reserves op peil blijven. De asbestsanering in de Horsthoekschool is inderdaad een vreemd verhaal. Enkele jaren geleden heeft daar ook al een sanering plaatsgevonden. Niemand begrijpt hoe die sanering toen is uitgevoerd. Het college zou moeten nadenken over het idee om deskundigen in te huren die gedane werkzaamheden kunnen controleren. Zoiets zou met meerdere gemeenten kunnen worden opgezet. Als aannemers weten dat er scherp gecontroleerd wordt, kan dat achteraf heel wat herstelwerk schelen. Dat kan in de toekomst dus een besparing opleveren. GBP wil graag dat er goede aandacht is voor het ziekteverzuim. De heer De Weerd vraagt of het college een idee heeft hoe het komt dat het percentage vrij hoog blijft. Hij hoopt dat daar een keer over gesproken kan worden en dat het probleem kan worden aangepakt.

De heer Kampherbeek constateert dat er binnen een jaar veel kan veranderen. Het geraamde tekort ziet er nu heel wat lager uit dan in het voorjaar. De septembercirculaire leverde de gemeente in totaal 281.000 euro minder op dan de meicirculaire. Het CDA is het dan ook met het college eens dat de rijksoverheid geen stabiliteit in de uitkeringen weet aan te brengen. Na de verwerking van de cijfers uit de septembercirculaire komt de najaarsnota uit op een tekort van ruim 292.000 euro. Allerlei incidentele voordelen hebben samen toch nog een voordeel van 400.000 euro opgeleverd. Daarmee is de gemeente er echter nog niet. De meicirculaire van 2019 zal pas definitief uitsluitsel geven over allerlei zaken die in 2018 gebeuren. Er moeten nog definitieve cijfers komen over het

ziekteverzuim, de asbestsanering in de Horsthoekschool, PlusOV, de VNOG en het project Gebiedsontwikkeling. De compensatie van 400.000 euro voor het sociale domein over 2017 verdrijft helaas niet de tekorten over 2018. Hoe die tekorten verwerkt gaan worden, zal de raad nog wel te horen krijgen. Met ingang van 1 september is de gemeente toegetreden tot de Stedendriehoek. Het CDA wil graag weten welke kosten gemaakt worden voor de bestuurlijke samenwerking binnen die Stedendriehoek en ook binnen H2O, H2E en de regio Zwolle. De heer Kampherbeek vraagt wanneer de raad daar een overzicht van kan krijgen. Het CDA stemt in met de toevoeging van het verkoopresultaat van De Spreng aan de reserve accommodaties.

Wethouder Meijer wijst erop dat, gezien het bijzondere karakter van dit jaar, deze keer ook een indicatie is gegeven van het verloop van de laatste maanden. Daarvoor zijn de pagina's 5 en 6 toegevoegd. Het beroep op het fonds tekortgemeenten is inderdaad gehonoreerd. Daar is de raad ook over geïnformeerd. Het gaat om een compensatie over de jaren 2016 en 2017. Helaas is het uitgekeerde bedrag maar een deel van wat de gemeente had geclaimd. Heerde wordt dus erkend als tekortgemeente en het is mooi dat dit geld is binnengekomen, maar voor de toekomst levert het niets op. Over het project Gebiedsontwikkeling heeft het college inmiddels een besluit genomen. Het kostenplaatje ligt nu bij de provincie. De verwachting is dat het goed wordt afgerond. Gedeputeerde Staten zullen er voor maart een besluit over nemen. Het college zal de raad over dat besluit informeren. Bij de grondexploitatie blijft het risico nog even staan, omdat er nog geen uitspraak is van de Raad van State. Zodra die uitspraak er is, wordt de raad erover geïnformeerd. Het effect zal te zien zijn in de jaarrekening. In het eerste kwartaal van 2019 krijgt de raad een voorstel met een onderbouwing van beslispunt 2: de toevoeging van een deel van de opbrengst van De Spreng aan de reserve accommodaties. Morgen bespreekt het college een voorstel over het raadhuis waar die reserve ook voor wordt aangesproken. Het lijkt het college dan ook verstandig dat de raad het voorstel over de toevoeging aan die reserve volgt. Een overzicht van de kosten van de samenwerking binnen de regio Zwolle kan snel gemaakt worden. Het zou eventueel aan het verslag kunnen worden toegevoegd. De samenwerking in de Stedendriehoek komt net op gang; wat die op dit moment kost, is ook wel snel te berekenen. Bij H2O ligt het moeilijker. In een kostenoverzicht van die samenwerking gaan flink wat ambtelijke uren zitten, omdat het daar om een aantal samenwerkingsgebieden gaat.

De heer Kampherbeek interrumpeert. Hij hoeft geen gedetailleerd overzicht, maar hij heeft nu geen enkel idee over de ambtelijke kosten die de verschillende vormen van samenwerking met zich meebrengen. Wethouder Meijer begrijpt het punt van de heer Kampherbeek, maar hij hoopt dat de heer Kampherbeek zijn punt ook begrijpt. Hij stelt voor om te wachten tot de jaarrekening. Daarin worden de kosten steeds netjes op een rijtje gezet. De heer Kampherbeek vindt dat prima.

Wethouder Berkhoff constateert dat de Horsthoekschool en PlusOV niet voor niets als risico worden benoemd in de najaarsnota. De Horsthoekschool houdt de raad inmiddels al vier bestuursperiodes bezig. Als de school destijds gesloopt was, zat de gemeente nu niet met de gevolgen van de asbestproblematiek. In dit geval gaat het niet om een volledige sanering. De asbestvrije zones van de school kunnen gewoon worden gebruikt. Naast het feit dat de sanering duurder was dan verwacht, is er sprake van vervolgcosten. Die hebben te maken met het feit dat de school een tijdlang niet gebruikt kon worden en met de vernietiging van materiaal dat besmet was met asbest. De gemeente is over die kosten in onderhandeling met het bevoegd gezag. Het college hoopt in 2019 het dossier toch met een conclusie te kunnen sluiten, samen met de raad.

De heer Tuinman vraagt of de wethouder wat concreter kan aangeven wanneer de raad dat laatste kan verwachten. Wethouder Berkhoff zou graag het begin van het schooljaar 2019-2020 als streefdatum willen aanhouden. Het gaat echter om iets waar de gemeente en het schoolbestuur samen hun weg in moeten vinden. Mevrouw Landman hoopt dat alles in goed overleg met de school wordt geregeld. De raad heeft vorig jaar ook een opdracht in die richting gegeven. Wethouder Berkhoff geeft aan dat het college hetzelfde wil. Hij vindt het wel een mooie suggestie van de heer De Weerdt om een deskundige in te huren voor de controle op gedane werkzaamheden. Toen de calamiteit in de school zich

voordeel, stond de zaak echter onder een gigantische tijdsdruk. Er kon nauwelijks een concurrerend offertetraject worden gevolgd. De gemeente moest gebruikmaken van de dichtstbijzijnde saneerder die de klus binnen de geldende normen kon klaren. Het zou goed zijn om het hele gebeuren nog eens te evalueren, maar het gaat wel om gedane zaken die geen keer nemen. Wat PlusOV betreft: alle negen deelnemende gemeenten willen de samenwerking voortzetten voor het vraagafhankelijk vervoer. Voor het routegebonden vervoer willen de drie grootste gemeenten de samenwerking beëindigen. Op 20 december wordt een bestuursvoorstel besproken over de aanwijzing van een accountant. Die moet de financiële gevolgen van de uittreding van die drie gemeenten in beeld brengen en de lasten bij hen neerleggen. PlusOV blijft intussen een zorgenkind. Het college hoopt dat met de aanpassing van de vereveningssysteem het tekort kan worden weggewerkt. De voorstellen die er op dit moment liggen, gaan helaas niet in die richting. Het college zal op dat punt flink stelling nemen, maar heeft uiteraard niet meer dan één stem in de GR. Wat de Wmo betreft: de heer Tuinman zegt in feite dat er een grens is aan de vermaatschappelijking van de zorg. Het oude verzorgingshuis was nog niet zo'n gek concept. Dat geldt zowel vanuit een oogpunt van efficiency als vanuit sociaal oogpunt: eenzame ouderen konden elkaar daar ontmoeten. Intussen is de werkelijkheid nu dat mensen die eigenlijk via de WLZ zorg zouden moeten ontvangen, thuis blijven wonen en dat de lasten daarvoor bij de gemeente terechtkomen. De gemeente is verplicht om, waar nodig, de woningen van deze mensen aan te passen. Dat is onderwerp van gesprek met de verpleeg- en verzorgingshuizen. Het leidt ook tot de vraag of er misschien andere woonvormen moeten komen. De gesprekken over de Woonagenda 2019 kunnen een mooie opmaat zijn om wat dat betreft nieuwe initiatieven te ontwikkelen. Wat de reserve accommodaties betreft: de raad beslist als budgethouder over de inzet van die reserve. In het voorjaar 2019 komt het college met een nota Strategisch vastgoedbeleid naar de raad. De wethouder denkt dat het een goede suggestie is om een themaraad aan het onderwerp te wijden.

Wethouder Cegerek beantwoordt de vragen over personeel en ziekteverzuim. Het bedrag dat voor ziekteverzuim was begroot, wordt inderdaad aanzienlijk overschreden. Niet alle kosten worden echter gemaakt vanuit het personeelsbudget. Zoals het er nu uitziet, valt de overschrijding binnen dat budget op te vangen. De bezuinigingstaakstelling van 300.000 euro is bedoeld voor het oprichten van een traineepool. Daar zijn inmiddels heel wat aanmeldingen voor binnengekomen. Op de duur zal daardoor minder externe inhuur nodig zijn. Er zijn dus ook positieve ontwikkelingen. Het ziekteverzuim staat op dit moment op 3,5%. Dat is beneden het gemiddelde. Ook wat dat betreft is er sprake van een positieve trend. In 2017 ging het namelijk nog om 6,5%. Door de werkdruk te verminderen wordt geprobeerd het verzuim nog meer terug te dringen. Wat de regionale samenwerking betreft: die leidt niet altijd tot een kostenbesparing, maar wel tot een kwaliteitsverbetering en een vermindering van de kwetsbaarheid. Het college blijft dan ook zeker zoeken naar mogelijkheden om de samenwerking te versterken.

Burgemeester De Graaf gaat in op de problematiek bij de VNOG. In november heeft het college in een besloten bestuursvergadering een eerste reactie kunnen geven. Er is veel verbazing en teleurstelling uitgesproken over het feit dat het zover heeft kunnen komen. Het bestuur heeft besloten om een werkgroep van financiële deskundigen te vormen, onder leiding van de gemeentesecretaris van Elburg. Die werkgroep kreeg als opdracht te onderzoeken hoe het tekort is ontstaan en wat eraan gedaan kan worden. Vorige week zijn in een besloten vervolgvergadering van het bestuur de eerste resultaten van het onderzoek gepresenteerd. Daar werd de burgemeester nog minder vrolijk van. Omdat het een besloten vergadering was, kan hij er verder niet veel over zeggen. De consequenties van het tekort worden in eerste instantie gepresenteerd in de Jaarrekening 2018. Tegelijk wordt gewerkt aan een doorkijk voor de volgende jaren. Intussen is een behoorlijk aantal leidinggevendenden vertrokken. Voor hen zijn opvolgers aangetrokken die inmiddels met hun werk zijn begonnen of dat binnenkort gaan doen. Hopelijk kan nu de zaak weer in goede banen worden geleid, maar dat zal niet zonder slag of stoot gaan.

De heer Tuinman hoopt dat de veiligheid niet in het geding komt. Burgemeester De Graaf antwoordt dat de veiligheid er niet onder heeft te lijden. Het gaat alleen om een financieel-technisch probleem.

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

7. (A) Benoeming nieuwe voorzitter en 3 nieuwe leden commissie bezwaarschriften

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

8. (A) Verordening precariobelasting 2019

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

9. (A) Verordening marktgelden 2019

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

10. (A) Verordening begrafenisrechten 2019

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

11. (A) Vaststelling tarieven buitensportaccommodaties 2019

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

12. (A) Vaststelling tarieven binnensportaccommodaties 2019

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

13. (A) Verordening onroerendezaakbelasting 2019

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

14. (A) Verordening rioolheffing 2019

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

15. (A) Legesverordening 2019 en tarieventabel

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

Mevrouw Landman laat aantekenen dat D66/GroenLinks niet akkoord gaat met de leges op de parkeerkaart voor gehandicapten (1.17.5.1 t/m 1.17.5.3). De fractie denkt dat de kosten met 50 euro moeten worden verminderd en dat daarvoor de opbrengst van de precarioheffing kan worden aangesproken.

16. (A) Afvalstoffenheffing 2019, exploitatie

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

17. (A) Verordening afvalstoffenheffing 2019

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

18. (A) Verordening toeristenbelasting 2019

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

19. Derde en vierde begrotingswijziging 2018 Omgevingsdienst Noord-Veluwe

De heer Volkers wijst erop dat de Begroting 2019 een positief resultaat van 36.000 euro liet zien. Zijn fractie heeft daarbij opgemerkt dat de ruimte om tegenvallers op te vangen erg klein is. Ze heeft ervoor gepleit om te onderzoeken of er meer ombuigingen mogelijk zijn. Nu blijkt in deze vergadering dat bij agendapunt 6 11.500 euro extra nodig is en bij dit agendapunt nog eens 9500 euro. Dat is in totaal 20.000 euro. Eén vergadering na de begrotingsraad is dus al 55% van het positieve resultaat uit de begroting verdampt, terwijl het begrotingsjaar nog moet beginnen. De VVD stemt in met het voorstel, maar wil wel de vinger leggen bij deze ontwikkeling.

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

20. Wijziging Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Veluwe

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

21. Gewijzigd vaststellen bestemmingsplan Bloemstraat

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

22. Gewijzigd vaststellen bestemmingsplan Ontwikkelingsgebieden, 10e herziening (Veldweg 7)

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

23. Afgeven ontwerpverklaring van geen bedenkingen voor afwijken van het bestemmingsplan aanvraag omgevingsvergunning activiteiten motorsportvereniging

Besluit: Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het college aangenomen.

24. –

Dit agendapunt is verplaatst naar het eind van de vergadering (agendapunt 27).

25. Ingekomen stukken en mededelingen

Ter kennisneming

25.1.	Afschrift brief 7 november van gemeente Zevenaar aan staatssecretaris inzake motie Kinderpardon
25.2.	E-mail 16 november van gemeente Hattem inzake aangenomen motie Kinderpardon
25.3.	Brief 29 november van Adviesraad Sociaal Domein met advies over Nadere regels en Financieel Besluit Jeugdhulp en Wmo

A: Ter afdoening in handen van het college stellen

25.4.	E-mail 28 november van secretariaat NBPB inzake Beschermingsbewindvoering
-------	---

B: Ter voorbereiding van besluitvorming in handen van het college stellen

25.5.	E-mail 25 november van inwoner met zienswijze woningbouwlocatie Wendhorst
25.6.	Brief 26 november van inwoner met zienswijze ontwerpbestemmingsplan Ontwikkelingsgebieden, Kamperweg 76
25.7.	Brief 3 december met bijlagen van GGD Noord- en Oost-Gelderland inzake bestuursagenda GGD NOG 2019-2023

C: Ter kennisname: vermelding memo's actieve raadsinformatie

25.8.	2018-70 Woonagenda Cleantech Regio 2018 – 2020
25.9.	2018-71 Financiële ontwikkeling VNOG en nieuwe verdeling politiesterkte

25.10.	2018-72 Prestatieafspraken Wonen Heerde 2019
--------	--

D: Ter kennisname: vermelding memo's beantwoording raadstoezegging	
25.11.	2018-20 plaatsing tijdelijke verkeersregelininstallatie bij oversteek huisartsenpost Brinklaan

25.3. Brief Adviesraad Sociaal Domein van 29 november met advies over Nadere regels en Financieel Besluit Jeugdhulp en Wmo

- 5 Mevrouw Landman vraagt of de raad de reactie van het college op deze brief te zien krijgt. Burgemeester De Graaf bevestigt dat. De heer Tuinman had dezelfde vraag.

25.7. Brief 3 december met bijlagen van GGD Noord- en Oost-Gelderland inzake bestuursagenda GGD NOG 2019-2023

- 10 Burgemeester De Graaf laat weten dat de raad ook op deze brief een reactie van het college te zien krijgt.

25.10. ARI 2018-72 Prestatieafspraken Wonen Heerde 2019

- 15 De heer Volkers vindt de prestatieafspraken vaag. Hij wil de volgende keer graag wat meer specifieke afspraken zien.

26. Actualium

- 20 Er is geen actualium ingediend.

27. Afscheid waarnemend burgemeester mr. G.J. de Graaf

- De heer Van der Linde spreekt als plaatsvervangend voorzitter van de raad de scheidende burgemeester toe:
- 25 Voorzitter, deze laatste raadsvergadering zal u nog lang bijblijven, denk ik. Toen ik vanavond bij het gemeentehuis kwam, dacht ik: tjonge, er zijn wel heel wat boeren die belangstelling hebben voor het afscheid van onze burgemeester, met al die tractoren. Die belangstelling bleek echter voor iets anders te zijn. Ze hebben wel hun best gedaan om de tractoren mooi schoon te poetsen. Laten we zeggen dat dat voor u was. U gaat zo meteen, of in ieder geval in deze tijd, afscheid nemen. Op 31 december om 18.00 uur zult u het
- 30 stokje overdragen aan wethouder Meijer. Die mag dan met de politie mee. Dan is het voor u ook echt gebeurd.
- Ik wil er geen geheim van maken dat ik hier sta met een tweeledig gevoel. Het is jammer dat we u moeten laten gaan. Bovenal is er echter een gevoel van dankbaarheid en waardering. U bent erin geslaagd om in een betrekkelijk korte periode – vijftien maanden
- 35 – niet alleen een burgemeester te zijn voor de raad, maar ook voor alle inwoners van de gemeente. Dat vind ik een hele kunst en ik wil u daar graag hartelijk voor bedanken. Uiteindelijk gaat het daar immers om: burgemeester te zijn voor de inwoners. U hebt in die korte tijd veel zaken opgepakt en gerealiseerd. Er gebeurden ook veel dingen achter de schermen. Het was fijn dat we als gemeente gebruik konden maken van uw netwerk,
- 40 want dat was wel erg belangrijk.
- Wat me ook opviel was de manier waarop u voorzitter was van de raad. Ik doe het ook wel eens, maar zoals ik het u zie doen, maakt het me wel een beetje jaloers. Het gaat met een kwinkslag en een glimlach, maar tegelijk gebeurt het heel consequent. Soms krijgen we tussen de bedrijven door ook nog een kort college over het onderwerp dat aan de orde is –
- 45 helemaal gratis. Daar wil ik u ook voor bedanken.
- Kortom, Fred, we laten je node gaan, maar we doen dat met dankbaarheid en met begrip voor de thuissituatie. Ik heb begrepen dat het nu ook echt moet gebeuren, omdat er anders wel eens een echtscheiding zou kunnen aankomen. Dat is het allerlaatste wat we als gemeente Heerde op ons geweten willen hebben. Maar alle gekheid op een stokje: we
- 50 hebben alle reden om in jou ook je vrouw te bedanken, voor het feit dat zij jou deze vijftien maanden aan ons heeft afgestaan. Wil je dat ook aan haar overbrengen? Fijn, dank je wel, daarvoor. Ik heb ook nog wat meegenomen. Dat ga ik je straks overhandigen. Het is onder andere een presse-papier van het gemeentehuis. Dat symboliseert dat je ook

afcheid neemt van dit mooie gemeentehuis, waar overigens nog niet het laatste woord over gezegd is. Je hebt de presse-papier zelf uitgereikt (in een wat groter formaat: er is altijd baas boven baas) aan de burgemeester van Balve, toen we daar een bezoek brachten. We hebben hem als raadsleden ook allemaal gekregen. Jij wilde hem toen niet, geloof ik, maar dat is een ander verhaal. Je krijgt hem nu dus wel. Ik moet zeggen dat ik hem buitengewoon geslaagd en buitengewoon mooi vind. Hij is je van harte gegund. Maar ik waarschuw je alvast: je bent nog niet helemaal van ons af. Morgen neem je afscheid van het college en op 17 januari van de organisatie en op diezelfde dag van de samenleving van de gemeente Heerde, tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst. Er staat je dus nog heel wat te wachten. Maar ik wil hier graag voor deze microfoon – in de hoop dat er nog mensen luisteren – afsluiten met een citaat van onze nieuwe burgemeester, mevrouw Jacqueline Koops. Het is een heel kort citaat. Ik heb het ergens gelezen. Ze zegt: Fred, dat is een top-burgemeester! En zo is het, dames en heren!

De vergadering onderstreept deze woorden met applaus.
De heer Van der Linde overhandigt de heer De Graaf de genoemde presse-papier, twee flessen wijn en een bos bloemen.

De heer De Graaf spreekt een afscheidswoord:

Ben, dank voor je prachtige woorden. Dit was een vergadering om niet te vergeten. Ik kan haast zeggen dat het in deze rustige gemeente de meest turbulente vergadering was van de afgelopen vijftien maanden. Er was geen doorkomen aan met die grote tractoren voor de deur. Ik had overigens de indruk dat een groot aantal van die tractoren zo uit de showroom van de leverancier kwam. Er zat nog geen kluitje modder op de banden. De boeren hebben zich dus keurig gemanifesteerd.

Vorig jaar september werd ik door de Commissaris van de Koning gebeld met de vraag of ik wilde waarnemen in de gemeente Heerde. Mijn eerste reactie was toen: "Ik moet je eerlijk zeggen dat ik het wel naar mijn zin heb sinds mijn pensionering in 2015. Maar je hebt mij ook op verschillende momenten geholpen in mijn carrière. Dus als je het echt nodig vind, moeten we maar even praten." Dat is ook gebeurd. Op mijn vraag hoelang het nodig zou zijn, zei de commissaris: "Een maand of zes. Na de gemeenteraadsverkiezingen en de vorming van een nieuw college moet het wel gebeurd zijn." Het zijn 14,5 maanden geworden. Daarmee was het mijn langste waarneming ooit. De langste tot nu toe was in Enschede, met 8 maanden. Heerde slaat dus alles, zoals deze gemeente in veel opzichten alles slaat. Ik moet u zeggen: ik heb het toch weer met plezier gedaan. Het was wel wennen om weer in het ritme te komen. Als je er al twee jaar uit bent, je bent met je eigen agenda bezig en je kunt zelf bepalen hoe die agenda eruitziet, dan is het even wennen als anderen bepalen wat je moet doen. Mijn vrouw zei altijd: je gaat toch over je eigen agenda, maar dat is niet zo: daar gaat de omgeving over. Als er een vergadering van een gemeenschappelijke regeling is afgesproken en de burgemeester van Heerde zegt dat hij niet kan, gaat die vergadering wel door. Wat dat betreft kun je dus weinig invloed uitoefenen op de agenda die je hebt. Ik denk ook dat het goed is dat de omgeving die agenda in belangrijke mate bepaalt. Je zit hier immers niet maar voor jezelf of om administratieve redenen. Je zit hier om de 18.000 inwoners van de gemeente Heerde te bedienen waar dat nodig is.

Ik heb het welkom in uw midden als zeer warm ervaren. Dat begon al met het gesprekje met de vertrouwenscommissie bij Van der Valk in Zwolle. Ik herinner me dat nog levendig. Ik moest toen even op het bankje wachten omdat er nog gesprekken werden gevoerd. Het is dan natuurlijk altijd even afwachten hoe het valt, maar het liep allemaal prima. Ik ben toen met veel enthousiasme weer begonnen. Het is alles bij elkaar zo'n 35 jaar mijn vak geweest. Dan zit je ook wel weer gauw in het ritme en word je weer gewoon meegenomen in het geheel. Na een paar dagen zei ik: het gaat hier kennelijk heel goed, want ik zie nog geen lastige dossiers. Ik had het nog niet gezegd of ze lagen op mijn bureau. Ik heb mijn best gedaan om de lastigste dossiers voor mijn vertrek af te handelen.

Laat ik beginnen met uw raad hartelijk te bedanken voor de collegialiteit en de fijne samenwerking. Ik heb veel bewondering voor de manier waarop deze raad in een relatief kleine gemeente opereert. Dat gebeurt met realiteitszin, ook waar het gaat over de

houdbaarheid en de houdbaarheidsdatum. We beseffen allemaal dat we als kleine gemeente erg ons best moeten doen om het hoofd boven water te houden. Dat geldt zeker sinds de decentralisaties en vanwege de gigantische kosten die daarmee gemoeid zijn. Het wordt er ook niet beter op. Dat weten we allemaal. We hebben te maken met openeinderegelingen die veel geld kosten. Het is goed dat daar ook vanavond weer aandacht voor is gevraagd. We moeten bekijken of we dat probleem in gezamenlijkheid kunnen aanpakken. Laten we hopen dat we het nog een tijdje kunnen volhouden. Ik heb overigens de indruk dat de decentralisaties van de Wmo en de jeugdhulp in dit land binnen de komende vijf jaar tot een onhoudbare situatie zullen leiden. Dat zeg ik in alle eerlijkheid. Ook de grote gemeenten zitten met enorme tekorten. Bij de gemeente Eindhoven gaat het om ongeveer 35 miljoen euro; bij de gemeente Leeuwarden om 17 miljoen euro. Dat zijn forse bedragen die uiteindelijk niet meer zijn op te hoesten. We hebben nu een kleine compensatie gekregen via de stroppenpot, maar het Rijk kan niet blind blijven voor de situatie waarin we ons bevinden. Het kan ook niet zo zijn dat de decentralisaties moeten leiden tot bezuinigingen op allerlei andere terreinen of tot belastingverhogingen. Dan draait de hele gemeenschap op voor de kosten van die decentralisaties. Op termijn wordt de situatie onhoudbaar. De VNG doet haar uiterste best om daar bij de Rijksoverheid begrip voor te kweken. Ik denk dat het moment niet ver meer is waarop die Rijksoverheid zal moeten ingrijpen, willen we als gemeenten niet op grote schaal onder water komen te staan. Dat zou natuurlijk helemaal een slechte situatie zijn. Het kan niet en het mag niet.

Ik ben u dus zeer dankbaar voor uw collegialiteit en ik geef u nogmaals een compliment voor uw manier van vergaderen. Ik moet zeggen dat ik vooral de laatste maanden van de raadsvergaderingen heb genoten. Bij het afscheid van de oude raad mocht ik iets zeggen over het 'wij en zij': we zijn hier 'wij' en niet 'wij en zij'. Dat is ook vanavond weer gebleken. Het is een groot compliment waard dat het lukte om over het ondernemersfonds raadsbreed een motie te formuleren. Ga zo door, zou ik zeggen, en u zult spinazie eten. Met de raad wil ik tegelijk de griffie – Bianca, Johan en Bea – bedanken voor hun grote inzet. Ik heb wel eens op speelse wijze tegen Bianca gezegd: het politiebureau van de gemeenteraad van Heerde zit hierboven in de twee kamertjes. Dat is een compliment voor de griffie, want die heeft inmiddels een eigen positie verworven in dit gemeentehuis, zeker als dienaar van de gemeenteraad. Ze neemt vaak op een bijzondere en goede manier het voortouw, zodat er goed kan worden vergaderd, de stukken altijd op tijd bij de mensen arriveren en de informatiestroom naar de gemeenteraad op peil blijft. Als het college op dat gebied even hapert, wordt het onmiddellijk door de griffie aan zijn vestje getrokken. Dat moet vooral zo blijven.

Wat het college betreft: uit het vorige college zit wethouder Van Dijk op de tribune. Fijn dat je er bent, Gerrit! Vanmorgen hebben we samen een uitgebreid gesprek gehad om nog even terug te kijken. Natuurlijk wil ik het huidige college ook heel erg bedanken voor de samenwerking. Die was zeer plezierig en altijd ontspannen. Er was een vast ritme en veel onderwerpen zijn de revue gepasseerd. Daar waren leuke onderwerpen bij en ook lastige onderwerpen. Af en toe was er ook de noodzaak om knopen door te hakken. Het allerlastigste wat we meemaakten, was natuurlijk dat we drie dagen voor de verkiezingen moesten meedelen dat het tekort over 2017 niet 1,7 miljoen euro zou zijn, maar 3 miljoen euro. Uiteindelijk hebben we daar met zijn allen goede oplossingen voor weten te vinden. Daar is vanavond ook aan gerefereerd. Wat dat betreft heeft de bevestigingen van de budgetten gewerkt.

Ik wil in het bijzonder ook de secretaris bedanken voor zijn ondersteuning. De rol die jij hebt als schakelpunt tussen het college en de organisatie vervul je op een uitstekende manier, met veel gezag. Ook daarvoor mijn hartelijke dank.

Natuurlijk noem ik ook het managementteam en de medewerkers van de binnendienst en de buitendienst. We hebben een kleine organisatie en we zijn wat dat betreft toch wel kwetsbaar. Er zijn veel eenpitters, zoals dat heet en veel mensen die parttime werken. Als er mensen uitvallen, lopen we vaak het risico dat er dingen blijven liggen. Daar is weinig aan te veranderen, want we hebben gewoon niet de middelen om er een groter apparaat op na te houden. De oproep tot samenwerking is daarbij erg belangrijk. Die samenwerking

is niet altijd goedkoper, maar kan wel tot betere resultaten, zoals wethouder Çegerek al zei.

Natuurlijk wil ik in het bijzonder het bestuurssecretariaat bedanken. Dat zijn de dames die nog steeds gehuisvest zijn in de tijdelijke aanbouw van dit huis en die hun uiterste best

doen om ons van dag tot dag op de juiste wijze te bedienen.
Ik wil ook de brandweer van Heerde en Wapenveld noemen. Gelukkig zijn er in de 14,5 maanden dat ik hier burgemeester mocht zijn niet al te grote calamiteiten geweest. Wel was er helemaal in het begin direct al een woningbrand, zoals u zich zult herinneren. Die maakte het noodzakelijk om maatregelen te treffen voor het getroffen gezin. Dat is inmiddels helemaal opgelost, denk ik. In de droge zomer hebben we natuurlijk af en toe ons hart vastgehouden voor de natuur. Op het terrein van ASK heeft een brand gewoed, waarbij een grote inzet van de brandweer heeft plaatsgevonden en die uiteindelijk toch binnen de perken is gebleven. De politie wil ik ook bedanken. Zij staat niet meer direct onder ons gezag, maar nog wel onder het gezag van de burgemeester (en onder dat van het openbaar ministerie), waar het gaat om de openbare orde en veiligheid. Het zijn heel plezierige collega's om mee te werken, samen met onze mensen van openbare orde en veiligheid, waar ik zeker Martien bij wil noemen.

Als het om de organisatie gaat, noem ik last but not least onze bodes. Ik heb wel eens gezegd: twee absolute voorwaarden voor het bestaan van gemeentebesturen, provinciale besturen en de Rijksoverheid zijn de aanwezigheid van secretaresses en die van bodes. Als die er niet zijn, dondert de hele zaak in elkaar. Zonder koffie lopen we niet en zonder secretaresses werken we niet. Wat dat betreft verdienen de bodes dus veel complimenten voor hun grote inzet.

Dames en heren, de nieuwe kandidaat-burgemeester is bekend: Jacqueline Koops. U weet dat ik haar al eerder mocht ontmoeten in Amstelveen, tijdens mijn waarneming daar. Daar was zij wethouder. Ze is er zeer op gebrand om hier te beginnen. Eigenlijk is 1 februari veel te laat voor haar, want ze is hier niet weg te slaan, zou ik haast willen zeggen. We hebben haar tot enige rust gemaand. Ze mag het 'hoe en wat' van deze gemeente even rustig bekijken. En het is sneller 1 februari dan je denkt, want die 14,5 maanden van mij zijn ook omgevlogen.

Eén markant punt wil u nog melden. Toen ik hier een aantal weken zat, vroeg ik me af of hier überhaupt wel iets geproduceerd werd. Ik kreeg namelijk nooit een stuk om te tekenen. Toen ik daar bij de secretaris naar informeerde, bleek alles hier in vergaande mate gemandateerd te zijn. Er zijn mensen van het MT die allemaal een handtekening mogen zetten. U zult het niet geloven, maar ik heb mijn vulpen gevuld toen ik hier begon en hij is nog niet leeg. Alles bij elkaar heb ik nog best wat handtekeningen gezet, maar dit is toch wel een memorabel feit.

U staat nog een grote klus te wachten: de inspraakronde over de bezuinigingsvoorstellen met betrekking tot de begrotingen voor de jaren 2020 en volgende. Ik hoop dat dat op een wat andere manier zal gaan dan met de inspraak van vanavond. Die was namelijk vooral bedoeld om iets tegen te houden. De bedoeling van het overleg dat u gaat voeren, is om positief na te denken over goede oplossingen om tot de juiste bezuinigingen te komen. Ik vertelde vandaag in het college over een artikel dat ik in het afgelopen weekend las in de NRC. Het was van Caroline de Gruyter, een correspondentie die vanuit Wenen opiniërende stukken in deze krant schrijft. Zij wees erop dat er vroeger sprake was van een sociale stratificatie van de maatschappij. Je had boeren, metaalarbeiders, kantoorwerkers etc. etc. Mensen kwamen als groep op voor hun belang. Als er een nadeel was, werd dat beschouwd als een groepsnadeel. Door de individualisering is dat echter een persoonlijk nadeel geworden. De mensen voelen persoonlijk een achteruitgang in hun eigen leven. Inmiddels heeft de heer Remkes een rapport gepresenteerd, waarin hij zelfs weer met het correctief referendum om de hoek komt. Daarbij bestaat natuurlijk onmiddellijk de angst dat met een referendum alles plat wordt gezet. Denk aan de brexit. Engeland dreigt ten onder te gaan aan de besluitvorming rond het uittreden uit de Europese Unie. Mevrouw De Gruyter zag echter ook lichtpuntjes. In Ierland werkt men tegenwoordig met een silent parlement. Wat betekent dat? Rond de abortuskwestie werd in dat katholieke land een heftige discussie gevoerd. Men heeft toen negentig mensen geselecteerd, at random. Het was dus een aselechte steekproef. Men heeft die negentig

inwoners bij elkaar geroepen en het onderwerp aan hen voorgelegd, met het verzoek of zij als vertegenwoordigers van de natie wilden bekijken of het probleem van de abortuswetgeving kon worden opgelost. Ze zijn inderdaad met een oplossing gekomen en de zaak is zonder enige discussie in het parlement afgehandeld. Dat is nu zo'n voorbeeld van hoe je dichtbij de burgers kunt komen en hoe je een stukje vertrouwen kunt terugwinnen. Als we het als overheid alleen willen doen, gaat het echt niet lukken, want het vertrouwen is de afgelopen periode tot een dieptepunt gedaald. Op deze manier kunnen mensen echter het vertrouwen in hun vertegenwoordigers weer terugkrijgen. Misschien is dat een mooie methode om langzamerhand de vertrouwensbasis weer te versterken. Ik hoop dat het inspraaktraject dat u in januari ingaat op een dergelijke manier tot resultaat zal leiden. Ik wens u daarbij alle sterkte. Het ga Heerde, Wapenveld, Veessen en Vorchten zeer goed. Nogmaals dank voor de vriendschap en de collegialiteit. Tot ziens!

15 De vergadering reageert op deze woorden met applaus.

28. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 22.53 uur.

20 Bijlagen:

1. Amendement 2018-11 VVD, GBP inzake ondernemersfonds – ingetrokken.

2. Motie 2018-11 raadsbreed inzake ondernemersfonds – aangenomen.

Bijdrage insprekers:

3a. Dhr. Doorn namens LTO Noord Oost Gelderland.

25 3b. Dhr. Nooteboom namens agrarische belangenvereniging Heerde Wapenveld.

3c. Chris van Werven jong Gelre